

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

3. Lystopad O, Mardarova I., Kniazheva I, Kudriavtseva O. Formation of the Operational Skills of Using Information and Communication Technologies in the Professional Activity of a Future Pedagogue *Arab World English Journal (AWEJ)* Special Issue on CALL Number 9. July 2023 P.320-339. DOI : 10.24093/awej/call9.22

4. Semeniko Y., Mardarova I., Lystopad O., Rybak O., Samoilenko V. & Hrechanyuk O. Strengthening students' proficiency in digital technologies and the SMART society. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 2024. 16 (1), 608-622. DOI : <https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/840>

Станіслава ДІХТЯРЕНКО
викладач-стажист кафедри теорії та
методики дошкільної освіти
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, (Україна)
e-mail: Dikhtyarenko.sv@pdpu.edu.ua

КОНСТРУЮВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНО-КРЕАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ДОСЛІДНО- ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ

Актуальність проблеми. В сучасних реаліях динаміка виникнення інноваційних освітніх технологій постійно зростає з урахуванням, суспільних потреб, регіональних напрямів розвитку економіки, особливостей залучення дітей до дослідно-експериментальної роботи, способах залучення технологічних, інформаційних засобів у презентації нового для вироблення у дітей дошкільного віку зацікавленості, активності, задоволення соціальних запитів батьків та громадськості у широкій презентації засобів для здобуття дітьми знань про світ, умінь у його освоєнні, способах самореалізації [7, с.12]. Професійне зростання педагога і розуміння та прийняття інноваційних змін

неможливі без високої ерудиції, творчого прийняття нового, самовизначення у способі реалізації, критичного мислення [7, с.20].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему впровадження інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців закладу вищої освіти досліджували (Л. Березовська, А. Богуш, Т. Борова, Н. Луцан, Д. Вербівський, О. Слушний, С. Стрілець, С. Стеблюк, Н. Тверезовська та ін.).

Метою статті є схарактеризувати сутність освітньої технології «конструювання», розкрити його види та специфіку в системі вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Передусім з'ясуємо сутність поняття «інновація», звернімося до джерельної бази. Так, у словникових джерелах поняття «інновація» характеризується як «комплекс заходів, спрямованих на впровадження в економіку нової техніки, технологій, винаходів» [3]; «(нововведення) (від лат. in – усередині та лат. novation – відновлення, зміна) - у соціально-психологічному аспекті створення і впровадження різноманітних нововведень, які породжують значимі зміни в соціальній практиці» [14, с.176]; «створення, розповсюдження і застосування нововведення, що задовольняє потреби людини і суспільства і викликає водночас соціальні й інші зміни» [11, с.124].

Розглянемо позицію учених стосовно трактування означеної категорії. Так, академік А. Богуш поняття «педагогічні інновації» визначає як творчий освітній процес нововведень, спрямований на оновлення змісту, форм, засобів і методів навчання і виховання майбутніх фахівців, застосування нових (як за змістом, так і за формою) технологій, організаційних діалогових форм взаємодії педагога з учнями (викладача зі студентами), які глобально змінюють як зміст, так і форми його набуття та результатів освіти [2, с.34]. Суголосні із позицією ученої, що впровадження інновацій в освітньо-виховний процес будь-якого закладу освіти (дошкільного, початкової, та основної школи, вищих закладів освіти) залежить передусім від інноваційно налаштованих кадрів (учителів, викладачів) та інноваційної активності тих, хто задіяний в інноваційну діяльність [2, с.34]. За Д. Вербівським, поняття

«інновація» - це прибуткове використання нововведень у вигляді нових технологій, видів продукції та послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного, адміністративного чи іншого характеру [4, с.30]. Важливим, на нашу думку, є виокремлені вченим види інновацій, з-поміж них: економічні, екологічні, виробничо-технологічні, інновації у духовній сфері, організаційно-управлінські, політичні, правові. За формою втілення існують інновації, які втілені в матеріалі (тверді «hard», прикладами яких є нові машини, обладнання тощо) та інновації, не втілені в матеріалі (м'які «soft», що відображають вдосконалення в системі науки, управління, освіти тощо) [4, с.31]. На думку Н. Тверезовської, «інновація» - це нове явище, новаторство або будь-яка зміна, яка вноситься суб'єктом господарювання у власну діяльність для підвищення своєї конкурентоспроможності, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [13]. Отже, інновація – це сучасний проєкт, який розробляється для оновлення змісту методичного забезпечення в системі освіти для покращення якості і результативності освітньо-виховного процесу.

Проаналізуємо поняття «технологія» за словниковими джерелами. У тлумачних словниках поняття «технологія» потрактовують як «система знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь» [3, 1448]; «сукупність методів, способів здійснення виробничих процесів та наукова дисципліна, що описує, розробляє і вдосконалює зазначені способи, засоби і порядок (регламенти, режими) їх здійснення; сукупність знань, дій, методів та інструментів для досягнення бажаного результату, метод перетворення заданого в необхідне» [1, с.220]; «сукупність засобів, методів і прийомів, що застосовуються у різних видах діяльності і гарантують здобуття передбачених результатів» [11, с.307].

Актуальну проблему впровадження інноваційних технологій активно досліджували вчені (В. Стрельников, М. Михайліченко, С. Штангей та ін.). Так, В. Стрельников і І. Брітченко вважають, що «технологія» є певним механізмом, що повинен привести у перетворювальний рух педагогічну дійсність, всю

систему вищої освіти [12, с.6]. Науковці М. Михайліченко, Я. Рудик зазначають, що поняття «технологія» походить від грец. *techne* – мистецтво, майстерність, і *logos* – наука, закон. Учені пояснюють, що «технологія» (дослівно) – це наука про майстерність [10, с.20]. На думку вчених, термін «технологія» - це один із найчастіше вживаних термінів не тільки у виробництві, а й у медицині, політиці, сфері обслуговування, і, звичайно, в освіті [10, с.22]. Поняття «технологія» учені С. Штангей, А. Больба розмежовують за двома позиціями, по-перше – це не тільки сукупність процесів матеріального виробництва і сфера послуг, а також це – галузь знань про перетворення і використання матерії (матеріалів), енергії, й інформації в інтересах людини та суспільства [15, с.3-4]. Отже, на основі аналізу наукових розвідок під технологією розуміємо цілісну систему знань, яка ґрунтується на основі дій, методів, прийомів, інструментів та застосовується для досягнення бажаного результату.

З'ясуємо сутність поняття «конструювання», яке за словниковими джерелами, трактується як «дія за значенням конструювати» [3, с.567]; «ігри та заняття дітей, змістом яких є складання різних об'єктів (будинків, автомобіль, пароплав, місток, башта тощо) з ігрових будівельних матеріалів за допомогою «конструкторів» [6, с.175-176].

Проблема конструювання з дітьми дошкільного віку висвітлена у працях багатьох учених (Н. Голота, Н. Котелянець, Ю. Котелянець та ін.). Так, Н. Голота розглядає «конструювання» (від лат. *construere* – *побудова*) – як створення моделі, приведення до певного порядку і взаємовідношення різних окремих предметів, частин, елементів. Характерною особливістю процесу конструювання, за словами вченої, є створення та перетворення (комбінування) просторових уявлень (образів) на основі оволодіння певними знаннями та вміннями [5, с.18]. Слугують на увагу виокремлені вченою основні типи конструювання, з-поміж них такі: технічне, художнє. Так, на думку вченої, у технічному конструюванні діти відображають переважно реальні та уявні об'єкти за асоціаціями з образами казок, фільмів. Моделюючи

різні об'єкти, діти відтворюють різні їх основні структурні та функціональні ознаки: будинок із дахом, вікнами, дверима; корабель з палубою тощо [5, с.18]. Щодо художнього конструювання, Н. Голота підкреслює, що на відміну від технічного типу, воно взаємно пов'язує техніку і мистецтво [5, с.18]. Н. Котелянець розглядає поняття «конструювання» із різних позицій, по-перше, це засіб інтелектуального розвитку дитини, по-друге, вид діяльності, який використовується для розв'язання практичних завдань і забезпечення естетичного виховання дітей [8, с.69]. Класифікуючи різні види конструювання, науковиця виокремлює творче конструювання, яке будується на основі трьох взаємопов'язаних складників, як-от: розвиток самостійного дитячого експериментування з новим матеріалом; розвиток образного мислення і уяви; формування узагальнених способів діяльності [8, с.71]. Поділяємо думку вченої, що система формування творчого конструювання передбачає самостійність дітей та розв'язання запропонованих їм завдань різного типу. Саме виконання завдань, у якому виявляється творчий пошук, стимулює дітей до експериментування з матеріалом, що стає більш глибоким і цілеспрямованим [8, с.71]. Діяльність конструювання, як визначає Ю. Котелянець, є тим видом дитячої активності, результат якої матеріалізується у формі продукту та об'єктивно відображає динаміку їхнього творчого розвитку [9, с.144].

Висновки. Отже, конструювання з дітьми дошкільного віку – це креативно-продуктивна технологія, на основі якої діти дошкільного віку створюють власну модель, під час дослідницького пошуку вчать експериментувати, розв'язувати завдання різного типу, що передбачає розвиток критичного мислення, уяви, творчості, самостійності, винахідливості та цілеспрямованості.

Література

1. Арістова А. В., І. В. Шліхта. Велика Українська енциклопедія. Тематичний словник гасел з напрямку «Філософські науки» (філософія, логіка,

етика, естетика). За заг. ред. д. і. н., проф. А. М. Киридон. К.: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво». 2019. 256 с.

2. Богуш А. М. Педагогічний месендж інноваційної діяльності майбутніх фахівців. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2020. Вип. 2(131). С. 31-37.

3. Бусел Т. В. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.

4. Вербівський Д. С. Інноваційні технології в закладі вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2023. Вип. 2(53). С. 30-33.

5. Голота Н. Своєрідність дитячого конструювання. *Дитячий садок. Мистецтво*. 2011. №2(11). С. 18-21.

6. Гончаренко. С. У. Український педагогічний словник. Київ. Либідь. 1997. 366 с.

7. Дудник Н., С. Гірняк., О. Свійонтик. Педагогічні технології: навч. метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Дрогобич: ДДУ ім. Івана Франка, 2023. 156 с.

8. Котелянець Н. Особливості конструювання дітей дошкільного віку. Зб. наук. праць ЛОГОС. *Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences*. 2021. Volume 2. С. 69-71.

9. Котелянець Ю. Формування творчого конструювання дітей старшого дошкільного віку. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2020. Вип. 185. С. 112-118.

10. Михайліченко М. В., Я. М. Рудик. Освітні технології: навч. посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

11. Сергєєнкова О. П., В. В. Синявський. Психологічний словник. За ред. Н. А. Побірченко. 336 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5980/3/O_Serhieienkova_IL.pdf

12. Стрельніков В. Ю. І. Г. Брітченко. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.
13. Тверезовська Н. Т. Інтерактивні інноваційні технології у системі вищої освіти. URL: <https://core.ac.uk/download/47228206.pdf>
14. Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.
15. Штангей С. В., А. П. Больба. Комп'ютерно орієнтовані технології та засоби навчання в системі вищої освіти. *Науковий вісник УМО «Педагогіка»*. 2017. Вип. 3. С. 1-10.

Oleksii LYSTOPAD

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Preschool Education
State institution "South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky" c. Odesa (Ukraine),
e-mail: lystopad.oa@pdpu.edu.ua

PROFESSIONALLY ORIENTED POTENTIAL OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF A PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Relevance of the problem. The relevance of the problem of forming a professionally oriented educational environment of a pedagogical university lies in the need to ensure quality training of future teachers who are able to work effectively in the modern education system. The formation of a professionally oriented educational environment of a pedagogical university allows training specialists who meet the requirements of modern education, have a high level of professional competence and are capable of self-realisation in their professional activities.

Analysis of the latest research and publications. The formation of professionally oriented potential of the pedagogical university environment is an important issue that attracts the attention of researchers in the field of pedagogy (V.Andrushchenko, I.Bekh, A.Bogush, M.Vashulenko, R.Hurevych, V.Luhovyi,

ЗМІСТ

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Babchuk O.

Organization of the communicative process in an institution of pre-school education3

Березовська Л.І.

Цифрова компетентність як складник професійної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти..... 8

Богущ А.

Технологічний підхід у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти.. 14

Гуданич Н.

Фасилітативна підтримка розвитку пізнавальної ініціативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій 20

Діхтяренко С.

Конструювання як інноваційно-креативна технологія у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до дослідно-експериментальної роботи 25

Lystopad O.

Professionally oriented potential of the educational environment of a pedagogical university 31

Моргун В.

Організаційні засади методичної роботи в закладі дошкільної освіти 37

Найда Р.

Дуальна форма освіти як нововведення у професійній підготовці майбутніх вихователів у ЗВО 42

Фроленкова Н., Л. Тімченко.

Професійна самореалізація майбутніх фахівців дошкільної освіти як психолого-педагогічна проблема..... 47

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ (ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Аржанухіна С., О. Перцова., Ю. Богославська.

Використання методів арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників та молодших школярів 52

Борова В.

Використання моделювання в педагогічному коригуванні звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку 56

Vertel A.

Helmut figdor's psychoanalytic pedagogy: in-depth psychological aspects of the work of a psychoanalytic-oriented teacher at an institution of pre-school educational 60

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

